

IN MEMORIAM

Ласта Ђаповић (1946–2024)

Ласта Ђаповић, рођена Бркић, рођена је 1946. године у Београду, где је завршила основну школу, а 1965. и гимназију класичног смера (Осма београдска гимназија). По матурирању уписује студије на Одељењу за етнологију Филозофског факултета Универзитета у Београду, на којем је дипломирала 1970. године са дипломском темом „Покрети и речи код Северно-америчких Индијанаца“. На истом одељењу и факултету је и магистрала 1976. године (магистарска теза „Заклетва на тлу Југославије“), те докторирала одбранивши 1994. године дисертацију „Земља у ритуалима и веровањима Срба“, чиме је стекла научни степен доктора етнологских наука.

Од септембра 1970. године почела је да ради у Етнографском институту САНУ у Београду, у којем ће остварити пун професионални ангажман до одласка у мировину 2010. године. Четрдесет година континуираног рада и стварања у једној научноистраживачкој институцији представљају одиста изузетну каријерну путању, и на овом радном и истраживачком путовању Ђаповић је оставила знатан траг и у установи свог запослења и у широј етнологско-антрополошкој заједници у Србији. У научноистраживачко звање истраживач-сарадник изабрана је 1989, а у научно звање научни сарадник 1995. године. У оквиру многих радних и научних обавеза у матичној установи, Ласта је обављала и дужност руководитељице пројекта основних истраживања „Традиционална култура Срба – систем представа, обреда и социјалних институција“ (2001–2005), организовала и водила Научну трибину Етнографског института САНУ од 2002. до 2006. (на којој су излагали научници из земље и иностранства), те била чланица Редакције издања ЕИ САНУ (2001–2004) и вишегодишња чланица Управног одбора ЕИ САНУ.

Осим на истраживањима и пројектима матичне установе, Ђаповић је била и дугогодишња сарадница Међународне комисије за проучавање Карпата и Балкана – секције за архитектуру, при пројекту

„Архитектура с краја 19. и с почетка 20. века на карпато-балканском подручју“ (1980–1989). Такође је била и секретарка, а кратко и руководитељица уређивачког одбора за израду Српског етнолошког речника. На Универзитету Калифорније у Берклију (Berkeley), обавила је као гостујући професор студијски боравак 2007. године. Учествовала је на бројним научним скуповима у земљи и иностранству, и објављивала резултате својих истраживања у периодичним и монографским издањима Етнографског института, часописима „Македонски фолклор“, „Словенски народопис“, „Летопис Матице српске“ и другим.

У оквиру својих научних истраживања, Ласта Ђаповић је примарно обрађивала теме из две велике области: обичаја и веровања, те архитектуре (посебно културе становања). У њеној библиографији тако се истичу монографије „Заклетва на тлу СФР Југославије“ (Београд 1977), „Земља: веровања и ритуали“ (Београд 1995) и „Смрт и оностраност у клетвама“ (Београд 2009). Њена последња књига, „Зрак на тајни“ (Београд 2020), је збирка двадесет етнолошко-антрополошких огледа која представља, како се у предговору наводи, „зрак који обасјава део богате етнографске и фолклористичке грађе присутне у веровањима, обичајима, ритуалима, басмама, предањима и песмама српског народа, а које је Ласта Ђаповић покушала да нам осветли, приближи и протумачи.“ Осим богате научне продукције, Ласта је у Етнографском институту оставила и изниман лични траг – њу је одликовала изванредна одмереност, колегијалност и, ако се може тако рећи, господска присност са колегама, укључујући и оне млађе на почетку свог професионалног пута. Уз професионалне успехе, Ласта је остварила и многа лична и породична постигнућа, и њене ћерке Ана и Тијана, као и Ластине колеге из установе и струке, могу бити поносни на животни и професионални пут наше истакнуте етнолошкиње.

Срђан Радовић